

SREDIŠNJI URED ZA NOVE POKRAJINE
(UFFICIO CENTRALE PER LE NUOVE PROVINCIE)

Josip KOLANOVIĆ, arh. savj.
Arhiv Hrvatske — Zagreb

UDK 930.253 : 35] »1919/1922«
Pregledni članak
Ur. 17. 5. 1988.

U ovome radu autor nam »predstavlja« arhivski fond Središnjeg ureda za Nove pokrajine koji je djelovao 1919—1922. god. i bio nadležan za upravu nad onim područjima koja su 1918. god. bila okupirana od Kraljevine Italije. Fond se nalazi u Državnom arhivu u Rimu.

Donosi se historijat, popis kategorija s osnovnim predmetima i kratki indikativni sadržaji onih predmeta koji se odnose na teritorij Hrvatske, a nalaze se u kategorijama: 7 (javna sigurnost: prototalijanska propaganda, sukobi stanovništva s fašistima, štrajkovi i nemiri, komunisti i sl.) i 8 (partije, politička situacija izbori i sl.).

Raspadom Austro-Ugarske, već u studenome 1918. godine, talijanska vojska je okupirala Trst, Goricu, Gradišku, dio zapadne Kranjske, Istru (bez Krka i Kastva), Zadar s okolinom te otoke Cres, Lošinj, Lastovo i Palagružu. Čitavo to područje, zajedno s drugim okupiranim dijelovima Austro-Ugarske koji nisu prije bili u sastavu Kraljevine Italije, stavljeno je pod vojnu upravu : bilo u nadležnosti Glavnog tajništva civilnih poslova pod vrhovnom komandom (Segretariato generale degli affari civili dipendente dal comando supremo). Već slijedeće, 1919. godine, potpuno se uvodi civilna uprava i osniva posebni Ured, nadležan za upravu nad svim područjima koja ranije nisu bila u sastavu Kraljevine Italije, a službeno su se nazivale »Nove pokrajine« (Nuove Provincie del Regno). Taj je Ured bio u neposrednoj nadležnosti Ministarskog savjeta (Consiglio dei ministri) i zvao se Ufficio centrale per le Nuove

Provincie del Regno. Osnovan je dekretom br. 1081 koji je 4. srpnja 1919. izdao Tomaso di Savoia, generalni namjesnik kralja Vittoria Emanuela III (Gazzetta Ufficiale, 7. srpnja 1919, br. 160).

Predsjednik Ministarskog savjeta Kraljevine Italije imenovao je predsjednika Središnjeg ureda (Il capo dell'Ufficio). U nadležnost toga Ureda spadala je opća uprava svih područja koja ranije nisu bila u sastavu Kraljevine Italije, a tim je krajevima Središnji ured upravljao u izravnoj ovisnosti ili na temelju punomoći Ministarskog savjeta. U njegovu nadležnost, u smislu navedenog Dekreta od 4. srpnja 1919, spadalo je:

a) da koordinira civilnu upravu okupiranih područja s Vrhovnom komandom i pojedinim ministarstvima;

b) da nakon aneksije tih područja osigura prijelaz pojedinih civilnih službi u nadležnost odnosnih ministarstava, a do tada ima kompetenciju u obavljanju poslova koji su ranije spadali na Vrhovnu komandu;

c) da u suradnji s nadležnim ministarstvima uredi političko-administrativnu podjelu Novih pokrajina i radi na njihovoj ekonomskoj obnovi, te da poduzima sve mjere koje će omogućiti prijelaz tih pokrajina iz vojne u redovitu upravu (aneksiju);

d) da nakon aneksije i sklapanja Mirovnog ugovora koordinira djelatnost različitih ministarstava u pogledu Novih pokrajina, kako bi se osigurala jedinstvena uprava s ostalim krajevima, ali tako da se imaju u vidu zakonodavne, upravne, ekonomske i društvene posebnosti tih pokrajina.

U okviru Središnjeg ureda ustanovljena je i Savjetodavna komisija (Commissione consultiva). Ona je davala svoje mišljenje o nacrtima pojedinih odredbi Središnjeg ureda i nadležnih ministarstava, a samoinicijativno je davala prijedloge za uređenje Novih pokrajina. Predsjednik Komisije bio je sam predsjednik Ministarskog savjeta, a on je i imenovao članove Komisije. Ta Savjetodavna komisija imala je dvije sekcije — jednu za jadransko područje, a drugu za područje Tridenta. Uz te dvije sekcije imala je i posebne odbore za određena pitanja. Dok su plenarni sastanci Komisije održavani u Rimu, sekcije i odbori mogli su se sastajati na područjima za koja su bili nadležni. Vrhovna komanda i pojedina ministarstva na sastanke Komisije ili pojedinih sekcija slale su svoje predstavnike kada se radilo o pitanjima koja su spadala u njihovu nadležnost.

U skladu s tim dekretom, funkcija upravitelja povjerava se izvanrednim komesarima (commissari straordinarii) koji se, na prijedlog predsjednika Ministarskog savjeta, imenuju kraljevim dekretom.

Kraljevim dekretom ima se odrediti i područje svakoga izvanrednog komesara, ne prejudicirajući konačne granice pokrajina.

Financijski troškovi za Nove pokrajine padali su na teret izvanrednih ratnih troškova (Spese di guerra), a njima je rukovalo posebno računovodstvo.

22. srpnja 1920. donesene su dekretom br. 1233 neke izmjene dekreta iz 1919. godine. Tada se osnivaju i regionalne savjetodavne komisije, kojima je

predsjedao generalni civilni komesar, a proučavale su i davale prijedloge Vladi za definitivno uređenje uprave.

Središnji ured za Nove pokrajine bio je, dakle, nadležan za cjelokupnu upravu okupiranog područja i imao je osnovnu zadaću da na terenu pripremi i aneksiju što je uslijedila ugovorom sklopljenim u Rapallu, 12. studenoga 1920. godine, kada je konačno uređeno sporno pitanje teritorija između Italije i Kraljevine SHS. Italija je, pozivajući se na Londonski pakt iz 1915. i uz diplomatsku potporu Velike Britanije i Francuske, uspjela jugoslavenskoj delegaciji nametnuti teške uvjete kojima je znatan dio našeg nacionalnog teritorija (oko 10.000 km²) s oko 500.000 Hrvata i Slovenaca došlo pod talijansku upravu. Tim istim ugovorom stvorena je i samostalna Riječka država od područja koje je najprije, 17. studenoga 1918, okupirala talijanska vojska, i rastjeravši delegate Narodnog vijeća SHS, predala vlast talijanašima koji su stvorili »Consiglio nazionale«. Kasnije, u rujnu 1919, uz pasivan stav talijanske okupacione vojske, preuzeo je vlast u Rijeci Gabriele D'Annunzio (Danuncijada) i 8. rujna 1920. formirao tzv. »Talijansku regenciju Kvarnera«.

Središnji ured je djelovao sve do dolaska fašista na vlast, 30. listopada 1922.

U razdoblju od 1919—1922. godine Središnji ured za Nove pokrajine organizirao je cjelovitu mrežu upravnih nadležstava na području svoje nadležnosti: generalne komesarijate, komesarijate, prefektуре i općine (usp. M. KORLEVIC, Uprava i sudstvo u Istri od 1918. do 1945, *Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci*, sv. II, Rijeka 1954).

Arhivska građa nastala djelovanjem Središnjeg ureda za Nove pokrajine danas se čuva u Archivio centrale di Stato u Rimu. Ukupno ima 257 kutija (busta) i 42 izvorne registraturne knjige, a obuhvaća razdoblje 1919—1922. godine.

Građa je sređena i za nju je izrađena kartoteka s bitnim sadržajnim natuknicama.

Po uzoru na ostale registrature u Italiji, sva je građa podijeljena na kategorije (klasifikacijske oznake), a unutar svake kategorije raspoređena je u podskupine. Kategorije su označene arapskim brojevima, dok su podskupine iste kategorije označene u razlomku (npr. kategorija 1, podskupina 4 označuje se 1/4). Pojedini predmeti čine zasebnu arhivsku cjelinu. Pregled kategorija omogućuje nam detaljniji uvid u djelovanje cijelog Središnjeg ureda i daje nam globalnu sadržajnu fizionomiju arhivske građe nastale njegovim djelovanjem.

Cijela je registratura podijeljena na 26 kategorija.

U daljnjem tekstu navodimo sadržaje svake kategorije s osnovnim predmetima i brojem pojedinih podskupina.

1/1—13	Uredi, institucije, društva (molbe, subvencije, natjecanja, osoblje, žalbe, komisije za optiranje, osnivanje prefektura, potprefektura, komesarijata).
2/1—2	Odbori i komisije (izvanredni pokrajinski odbori, njihovi zapisnici, savjetodavne komisije).

- 3/1—4 Administrativna uprava (organizacija, sastanci, upute, imenovanje sindika).
- 4/1—5 Dotacije i pomoći (školama, ratnim veteranima, novinama).
- 5/1—6 Odlikovanja (abecednim redom osoba).
- 6/1—10 Službena korespondencija, telefon i telegraf, tisak (tiskanje kalendara, godišnjaka, djela značajna za Nove pokrajine, dekreti, ugovori, subvencioniranje).
- 7/1—25 Javna sigurnost: pogranični incidenti, prototalijanska propaganda, štrajkovi, fašistička propaganda, napadi na slavensko stanovništvo, sukobi stanovništva sa fašistima, socijalističko gibanje, komunistički pokret, cenzura, informacije o sumnjivim osobama, elementarne nepogode, crkvene manifestacije protjerivanja nepoćudnih osoba, požari, krađe, različite organizacije i udruženja, prototalijanski propagandni materijali, sukobi slavenskog stanovništva s novom upravom.
- 8/1—9 Partije (socijalistička, fašistička, demokratska, talijanska, komunistička), opća politička situacija, Mirovni ugovor, ugovori s Jugoslavijom, informacije o političkoj aktivnosti Jugoslavije, obljetnice, pitanja (interrogazione) i interpelacije o raznim političkim, gospodarskim pitanjima, o školstvu, jeziku u školama i dr. (svrstano po abecednom redu osoba), informacije o Kraljevini SHS i jugoslavenskoj propagandi, politički izbori i plebisciti, prijelaz iz ratnog u mirnodobno stanje, konzulati, predstavništva, konzularne agencije, nacionalna i vanjska politika s obzirom na Rijeku i Dalmaciju, izbjeglice iz Dalmacije.
- 9/1—4 Proslave, posjeti kralja Novim pokrajinama.
- 10/1—3 Vjerski blagdani, senatori i deputati u Novim pokrajinama.
- 11/1—16 Poslovi u vezi s pojedinim ministarstvima, bogoštovlje (biskupije, vikarijati i dr.), sjemeništa, zaštita spomenika kulture.
- 12/1—2 Različite publikacije (novine).
- 10/A—E Pravosuđe (molbe za pomilovanje, notarijat, notari, sekvestracije, politička proganjanja).
- 11/A—G Trgovačka mornarica (brodogradilišta, pomorska društva, pomorske takse, carine).
- 12/A—M Javna sigurnost (oružje, eksplozivni materijal, sumnjive osobe, pasoši, izbjeglice, zatvori).
- 13 Popis stanovništva (censimento).
- 14 Školstvo.
- 15 Zdravstvo (liječnici, karantene, groblja, farmacija, veterinarstvo).
- 16 Rat (ratni pansioni, rekvizicije, stoka).
- 17 Konzuli.
- 19 Stranci.
- 20/A—D Javni radovi.
- 21 Transport.

- 22 Opskrba vodom.
- 23 Ratna šteta, rekvizicije, nesreće.
- 24 Pokrajinska uprava.
- 25 Općinska uprava.
- 26/A—V Pomoć izbjeglicama, ratnim invalidima, ubožišta, bolnice, hospiciji, fundacije, Crveni križ.

Već i sumarni prikaz osnovnih kategorija (klasifikacijskih oznaka) jasno pokazuje da arhivska građa Središnjeg ureda za Nove pokrajine sadrži veoma značajne podatke koji omogućuju temeljito proučavanje gotovo svih značajnijih pitanja vezanih uz povijest »Novih pokrajina« u razdoblju 1919—1922. godine. Osnivanjem Središnjeg ureda, i prije konačne odluke o pripojenju tih krajeva Kraljevini Italiji, Italija je uvela civilnu upravu provodeći mjere u cilju aneksije i prejudicirajući konačno međunarodno rješenje sudbine tih krajeva. Usporedo s unaprijed provedenom administrativnom podjelom, talijanski nacionalisti poduzimaju akcije radi što brže denacionalizacije našega stanovništva, u čemu predvode fašisti gušeći ne samo nacionalni duh nego i sav tadašnji napredni radnički pokret. Unatoč obećanjima ministra vanjskih poslova Sforza u talijanskom parlamentu da će Slavenima pod Italijom osigurati »najširu jezičnu i kulturnu slobodu«, politika Italije išla je u protivnom smjeru već u prvom razdoblju okupacije i uvođenja civilne uprave (organizacijom školstva i drugim mjerama). Takva je politika pritiska pojačana osobito nakon dolaska fašista na vlast (30. X. 1922). Već 1923. godine zabranjuje se upotreba hrvatskog i slovenskog jezika u upravi i školstvu, a 1925. i u sudstvu; zabranjuju se sva hrvatska i slovenska kulturna društva, klubovi i čitaonice; nasilno se talijaniziraju imena mjesta, obiteljska i osobna imena, pa čak i natpisi na grobovima. Građa Središnjeg ureda najbolje pokazuje zametke čitavog tog procesa koji će kulminirati u teroru fašističkih »skvadri« i policije prema svemu što je bilo slavensko na tome području.

Ovdje nećemo donijeti sadržaj cjelokupnog fonda Središnjeg ureda za Nove pokrajine. Ispisi iz kartoteke koju je izradio Archivio Centrale di Stato u Rimu nalaze se u Arhivu Slovenije u Ljubljani i u Arhivu Hrvatske u Zagrebu. Nadamo se da će uskoro biti i pripremljeni za tisak, zajedno s drugom evidencijom arhivske građe što se nalazi u tome arhivu, a odnosi se na cijelo područje SFRJ. Ipak, ovdje ćemo donijeti izvod podataka iz kategorija 7 i 8, ukoliko se odnose na područje SR Hrvatske, kao poticaj istraživačima da se temeljitije iskoristi ovaj izvanredno značajan fond u proučavanju naših krajeva u vrijeme talijanske okupacije i prvih godina aneksije.

U detaljnijem prikazu tih dviju kategorija spisa donosimo najprije kutiju i broj predmeta, zatim kategoriju. Nakon kratkog indikativnog sadržaja pojedinih predmeta, u zgradama donosimo samo mjesec i godinu.

- 50/1 7/1 Javni red u Novim pokrajinama (odredbe).
- 50/3 Politička situacija i javni red u Puli (IV—VIII. 1920).
- 50/6 Sistematizacija osoblja javne sigurnosti u Novim pokrajinama (VI. 1920—9. X. 1922).

- 50/10 Javna sigurnost u Istri (II—IX. 1922).
50/13 Ured javne sigurnosti u Puli (IX—X. 1921).
50/21 Karabinjeri u Vodnjanu i Puli (V—IX. 1920).
50/24 Karabinjeri u Malom Lošinjju (X. 1919).
50/30 7/3 Prijave protiv službenika na granici (XII. 1921—VI. 1922).
50/32 Sukobi na granici u kojima je ubijen jedan žandar (XII. 1921).
50/33 Sukobi na granici (VIII—XI. 1921).
50/40 7/4 Protutalijanska kampanja u SAD (V. 1920—III. 1922).
50/42 Protutalijanska djelatnost u južnoj Istri (IV. 1921).
50/43 Protunacionalna kampanja i manifestacije (IX. 1919—II. 1920).
51/3 7/5 Štrajk jugoslavenskih željezničara (IV. 1920).
51/7 Štrajk talijanskih željezničara upućenih u Dalmaciju (I. 1920).
51/12 Štrajk brodograđevnih radnika u Puli (IV. 1920).
51/13 Štrajk učitelja u Puli (IV. 1920).
51/18 Štrajk rudara (IV—V. 1920).
51/25 O općem štrajku u Puli (II. 1920).
51/26 Štrajk obučarskih radnika u Puli (VIII. 1920).
51/33 Štrajk labinskih rudara (III—VIII. 1921).
51/47 Štrajk u pulskom brodogradilištu (VII. 1922).
52/1 Nemiri seljaka kraj Pule (V—VII. 1920).
52/3 Nemiri u Zadru zbog valute (V. 1920).
52/6 Radnički nemiri u Pulskom brodogradilištu (V—IX. 1920).
52/13 Zbor u Puli zbog nezaposlenosti građevinara (VI. 1920).
52/18 Nemiri prigodom proslave 1. svibnja (V. 1921).
52/19 Proslave 1. svibnja u Novim pokrajinama (V. 1921).
53/1 Demonstracije u Pazinu protiv tiskanja hrvatskih novina (XI. 1919).
53/15 Događaji koji su izazvali napad na Komoru i njezin požar (IX 1920).
53/16 Neredi zbog događaja u Splitu (u Puli, Splitu, Ljubljani, Sežani, Pazinu, Zadru i Rijeci).
53/18 Incidenti na jugoslavenskoj granici u području Knina (III. 1921).
53/22 Napad na talijanske mornare u Šibeniku (XII. 1920).
53/23 Napad na talijanskog službenika u Splitu (III. 1921).
53/28 Incidenti u Zadru zbog događaja u Šibeniku (VI. 1921).
53/30 Napad na župnika Flegu u Buzetu, propagatora slavenstva (III. 1921).
53/31 Podmetanje požara u kući don Flege u Buzetu (V. 1921).
53/32 Napadi seljaka u Rabu (II. 1921).
53/33 Napadi dviju finanoijskih straža u Zadru (I. 1921).
53/37 Krivci za napade na Talijane u Šibeniku (VII. 1921).

- 53/41 Sukobi građanstva i mornarice u Puli (X—XI. 1921).
53/45 Prototalijanske demonstracije u Lindaru/Pazin (IV. 1921).
53/46 Konferencija prof. F. Agnelottia u kazalištu Verdi u Zadru (III. 1921).
53/48 Otpori u Cerovici (IV. 1921—II. 1922).
53/49 Oružani napad karabinjerskog kapetana u Pazinu (V. 1921).
54/4 Napadi fašista na Slovence i Hrvate (V. 1921).
54/5 Glasine o atentatima prigodom proslave aneksije (III. 1921).
54/6 Fašistički pokret (X—XII. 1922).
54/7 Ubojstvo fašista Urte na jugoslavenskoj granici (I. 1922).
54/8—10 Fašistička nasilja u Opatiji (X. 1921).
54/12 Sukobi komunista s fašistima u Puli (III. 1921).
54/13 Bacanje bombe u Bujama (IV. 1921).
54/14 Atentat na vlak Trst—Buje (III. 1921).
54/16 Sukobi fašista i Slavena u Vižinadi (III. 1921).
54/17 Bacanje dviju petardi protiv talijanskih vojnika (V. 1921).
54/21 Sukobi socijalista i fašista u Vodnjanu (II—VI. 1921).
54/22 Fašistički neredi u hrvatskim školama (V. 1921).
54/28 Incidenti i rugalice protiv talijanskih građana (VI—X. 1922).
54/30 Sukobi fašista i Hrvata u Lovranu (III. 1921).
54/31 Upad fašista iz Lovrana na Krk (VIII—IX. 1921).
54/32 Sukobi komunista i fašista u Malom Lošinju (III—V. 1921).
54/36 Napad na samostan trećoredaca u Nerezinama (VII. 1922).
54/37 Incidenti u Obrovcu (I—VIII. 1922).
54/38 Sekcija fašističke partije u Poreču (IX. 1922).
54/41 Oružani napad na fašiste u Pazinu (IV. 1921).
54/42 Rušenje sjedišta Komunističke partije u Puli (IV—VII. 1921).
54/43 Napad fašista na hrvatsku banku u Puli (II. 1921).
54/44 Sukobi socijalista i fašista u Puli (III—V. 1922).
54/45 Svađe američkih mornara i građana u Puli (IV. 1921).
54/49 Sukobi fašista i komunista u Rovinju (II. 1921).
54/68 Napadi fašista na jugoslavensko osoblje u Zadru (VIII. 1921).
54/69 Agitacija u vezi događaja u Rijeci (III—IV. 1922).
54/70 Sukobi riječkih legionara i osoblja jugoslavenskog konzulata u Zadru (V. 1922).
55/1 7/6 Cenzura tiska u Novim pokrajinama (odredbe) (IX. 1919—IV. 1922).
55/2—4 Cenzura pošte (VIII—XI. 1919).
55/9 7/7 Informacije o sumnjivim osobama.
55/9 Udaljavanje sumnjivih osoba iz Dalmacije (XI. 1919).
55/30 7/11 Internacija opasnih slavenskih elemenata (IX—X. 1920).

- 55/32 Jugoslavenski agenti u Zadru (XII. 1921—I. 1922).
55/33—58 Sumnjive i prokazane osobe.
56/1 7/12 Vojne posade u Novim pokrajinama (1919—1920).
56/3 Ukidanje vojnih posada u Hvaru, Mljetu i Lastovu (II. 1921).
56/11 7/13 Istjerivanje jugoslavenskih podanika (1921—1922).
56/20 7/14 Kazalište Verdi u Zadru (I—II. 1922).
56/29 7/15 Stočna kuga u Rijeci (IX—XI. 1920).
56/31 Potres u Dalmaciji (V. 1920).
56/49 Požar na zgradi ureda za katastar u Buzetu (II. 1922).
56/50 Požar u Puli (IX. 1922).
56/58 7/16 Povrede nastale u sukobima fašista i socijalista u Puli (I. 1921).
56/60 7/18 Krađa američkih mornara u splitskom muzeju (IX. 1919).
57/3 7/24 Prehrambeno istarsko društvo u Puli (II. 1920).
57/7 Savez Slavena oštećenih u ratu (X. 1919—IV. 1920).
57/8 Jugoslavensko gimnastičko društvo (II—III. 1920).
57/11 Sekcija Talijanske socijalističke unije u Poreču (VI—VII. 1920).
57/20 Jugoslavensko nacionalno društvo »Jugoslovenska matica« (1920—
—1921).
57/23 Nacionalna unija u Zadru. Osnivanje (I—II. 1921).
57/27 Slavensko gimnastičko društvo »Sokol« (1920—1921).
57/29 Republikansko kulturno društvo u Zadru (XI—XII. 1921).
57/37 Gimnastičko društvo u Zadru (1920—1922).
57/38 Udruženje »Jadranski zbor«. Informacije o djelovanju (1920—
—1921).
57/40 Nacionalno udruženje »Dalmazia« (I. 1922).
57/42 Udruženje istarskog tiska u Puli (III. 1922).
57/49 Istarsko društvo za arheologiju i domovinsku povijest u Poreču
(XII. 1921).
57/51 Veslačko društvo »Diadora« u Zadru (VII. 1922).
57/53 Talijanski savez za zaštitu nacionalnih interesa u Zadru (III.
1922).
57/65 7/25 Incidenti u vezi s ribarenjem (1921—1922).
57/66 Incidenti ribara Dugog otoka i Murtera (VIII. 1922).
57/67 Uništenje novina »Corriere della sera« od strane talijanske mla-
deži (X. 1920).
57/68 Bacanje bombe na ulici u Puli (X. 1920).
57/72 Propagandni materijal poslan iz Jugoslavije (VIII. 1920).
57/78 Sestre riječkih i dalmatinskih legionara u Zadru (IX. 1920).
57/84 Bivši legionari iz Rijeke (I. 1921).
57/85 Svađe Talijana i slavenskih elemenata u Buzetu (VII. 1920).
57/87 Telegrafski kabel između Lastova i Korčule (IX—XII. 1922).

- 57/97 Neprijateljske demonstracije 200 vojnika koji su polazili u Šibenik (VII. 1920).
- 57/90 Nemiri u Privlaci zbog hapšenja (II—III. 1920).
- 57/93 Nemiri prigodom konferencije održane u pulskom kazalištu (III. 1920).
- 57/94 Sukob karabinjera sa stanovništvom Murtera (IV. 1920).
- 58/9 8/1 Talijanska demokratska partija u Poreču (III. 1920).
- 58/16 Sekcija Partije talijanske demokracije u Puli (XII. 1921).
- 58/24 8/2 Politička situacija u vezi nacionalnih aspiracija na Cresu (I—III. 1920).
- 58/29 Politička situacija u Dalmaciji (VI—VII. 1920).
- 58/35 Informacije o Jugoslaviji (VII—XI. 1920).
- 58/36 Antisrpski nemiri u Hrvatskoj (X—XI. 1920).
- 61/15 8/4 Mirovni ugovori u Versaillesu i Trianonu (1921—1922).
- 62/3 Mirovni ugovori i ratne štete u Novim pokrajinama (X—XI. 1920).
- 62/9 Villa Toscana u Puli (1919—1922).
- 62/12 Sporazum s Jugoslavijom (VI. 1922).
- 62/18 Talijanska manjina u Dalmaciji (VI—VII. 1922).
- 62/23 Sporazum o ribarenju u Velebitskom kanalu (XI. 1921).
- 62/24 Trgovinski ugovor s Jugoslavijom (IX—XII. 1921).
- 62/28 Konferencija u Genevi glede izvršenja Rapalskog ugovora.
- 63/20 Pravni položaj srpskih podanika u Dalmaciji (X—XI. 1920).
- 64/5 8/6 Informacije o Hrvatima u Zadru (II—III. 1920).
- 64/8 Informacije o javnom mnijenju u Dalmaciji (V. 1920).
- 64/10 Informacije o zaštiti Talijana u Splitu (VI. 1921).
- 64/12 8/7 Pripadnost otoka Trstenik i Plavnik (IV—XII. 1921).
- 64/13 Dalmacija, treća zona (X—XI. 1922).
- 64/21 8/8 Nemiri u Opatiji (XI. 1919).
- 65/4 8/9 Proslava 1. svibnja u Puli (V. 1920).
- 66/12 8/13 Pitanje (interrogazione) o zatvaranju socijalista protjeranih iz Rijeke (V. 1920).
- 66/19 O odgovornosti za požar u »Narodnom domu« u Puli (VII. 1920).
- 66/20 O napadima novinara na Civilni komesarijat u Puli (VIII—XII. 1920).
- 66/23 O otpuštanju učitelja u Puli (VIII—IX. 1920).
- 66/25 O internaciji pulskih građana (VII—XI. 1920).
- 66/33 O civilnoj upravi na Krku i Rabu (I—XII. 1921).
- 66/34 O pomoći talijanskim obiteljima u Dalmaciji (XI. 1921).
- 66/36 O zabrani Socijalističke partije u Poreču (XI. 1920).
- 66/46 O republikanskom kružoku u Zadru (XI—XII. 1921).
- 66/54 O cenzuri u Zadru (VII. 1921).

- 67/6 O poništenju natječaja za učitelje u Puli (X. 1922).
67/9 O opskrbi vode u Arbanasima za Učiteljsku školu (II—III. 1922).
67/10 O interniranju u Istri i Dalmaciji (VIII. 1918).
67/15 O cenzuri telegrama što dolaze iz Dalmacije (XI. 1920).
67/17 O istarskoj djeci u Jugoslaviji (II. 1921).
67/22 O ponašanju dr. A. Tolje u Zadru (1921—1922).
67/23 O izolaciji stanovništva Krka (XI—XII. 1921).
67/38 O sukobima Hrvata i Talijana na Krku (XI. 1920).
67/43 O djelovanju društva »Sokol« (VIII. 1921).
68/6 O jeziku na poštama u Novim pokrajinama (IV. 1922).
68/8 O suspenziji 14 radnika u Tvornici duhana u Rovinju (VI—VII. 1920).
68/9 O zatvaranju učitelja Jerneicha u Puli (III—V. 1920).
68/32 O slavenskim »bandama« u Istri (III—IV. 1922).
68/34 O gradnji škola u Istri (IV—VII. 1922).
68/41 O osnovnom obrazovanju jugoslavenskog stanovništva u Julijskoj krajini (III. 1921).
68/44 O hrvatskom jeziku u građanskim školama Istre (VIII—X. 1921).
68/58 O proslavi 1. svibnja u Puli (V. 1920).
69/10 O stvaranju Vicekomesarijata u Gorici i Puli (XII. 1921).
69/26 O vladinoj politici prema slavenskom stanovništvu Istre (XI—XII. 1921).
69/27 O upotrebi hrvatskog jezika u sudskim procesima u Istri (XII. 1921).
69/32 O jeziku u srednjim školama (XI—XII. 1912).
69/34 O iregularnosti izbora u Pazinu (XII. 1921).
69/35 O položaju pučkih škola na Lastovu (III. 1922).
69/37 O upravi Lastova (III. 1922).
69/38 O siromaštvu istarskih seljaka (III. 1922).
69/50 O poštanskom imeniku mjesta u Novim pokrajinama (XII. 1920).
69/61 O događajima u Puli 29. XII. 1920.
69/63 O odobravanju statuta pisanih slovenskim ili hrvatskim jezikom (VIII. 1921).
69/64 O razlozima zašto su još otvorene srednje škole s nastavnim hrvatskim jezikom u Pazinu (VIII. 1921).
69/66 O hrvatskom jeziku u školama (XI. 1921).
70/2 8/13 Vijesti iz tiska o Kraljevini SHS (1920).
70/8 Unutarnje prilike u Jugoslaviji (IV—VII. 1920).
70/9 Pregled tiska države SHS (IX. 1920).
70/10 Jugoslavenska propaganda (VIII—IX. 1920).
71/5 8/15 Izbori u Istri (VI—IX. 1921).

- 71/7 Izbori u Zadru, političko stanje (V. 1921).
71/10 Izbori u Poreču, političko stanje (III—V. 1921).
71/19 8/16 Osnivanje talijanskih konzulata u Jugoslaviji (V. 1920).
71/30 Konzularna agencija u Korčuli (V. 1921).
71/32 Generalni konzulat u Šibeniku (V. 1921).
71/33 Generalni konzulat u Splitu (V. 1921).
71/34 Troškovi za reorganizaciju konzulata u Dalmaciji (I, IX. 1921).
71/36 Konzularna agencija na Krku (II—VI. 1922).
71/38 Konzularni predstavnik na Rabu (II—V. 1921).
71/41 Jugoslavenski konzulat u Zadru (XII. 1821).
71/46 Prijelaz Dalmacije iz ratnog stanja u mirnodopsko (X. 1920).
71/47 Prestanak obrambenog stanja u Puli (VIII. 1920).
72/1 8/18 Nacionalna politika (X. 1919).
72/2 Razna korespondencija o Rijeci (X. 1919).
72/3—38 Priopćenja o Rijeci (1920).
72/39 Publikacija o riječkom pitanju (1920).
72/40 Proglas Kvarnerske regencije (IX. 1920).
72/43 Djelomična okupacija Krka od riječkih legionara (XI. 1920—I. 1921).
72/44 Regencija u Rijeci (XI. 1920—I. 1921).
72/45—60 Vijesti o Rijeci, situacija u Rijeci nakon općih izbora, govor d'Annunzija, političko-upravna situacija, stvaranje bataljona od bivših legionara (1920—1922).
72/61 Dalmacija (II—XII. 1920).
72/62 Dokumenti koji dokazuju talijanstvo Dalmacije (1919—1920).
72/64 Dalmacija (Zadar i Rijeka) nakon Rapalskog ugovora.
72/65 Talijanski odvjetnici u Splitu (V. 1921).
72/66 Talijanska javnost u Splitu (II—IV. 1921).
72/67 Jugoslaveni internirani u Anconu (III—V. 1921).
72/68 Represalije protiv Talijana u Splitu (IV. 1921).
73/1—18 Dalmatinski izbjeglice (1921—1922).
74 Dalmatinski izbjeglice A—L.
75 Dalmatinski izbjeglice M—Z.

RIASSUNTO

UFFICIO CENTRALE PER LE NUOVE PROVINCIE

Josip Kolanović

In questo saggio l'autore «presenta» il fondo d'archivio dell'Ufficio Centrale per le Nuove Provincie del Regno d'Italia il quale operò dal 1919 al 1922. Questo Ufficio era competente per l'amministrazione dei territori occupati dal Regno d'Italia nel 1918. Il fondo si conserva nell'Archivio di Stato a Roma.

L'autore riporta l'istoriato dell'Ufficio, l'elenco delle categorie con gli argomenti fondamentali e brevi contenuti indicativi del materiale spettante il territorio della Croazia. Il materiale suddetto è sistemato nella categoria 7 (sicurezza pubblica: propaganda antiitaliana, conflitti della popolazione con i fascisti, scioperi e disordini, comunisti ecc.) e nella categoria 8 (partiti, situazione politica, elezioni ecc.).